

Ögr. Gör. Sinem ÖZTÜRKLER ¹
Prof. Dr. Nursan ÇINAR ²

1. BAĞIŞIKLAMA

Bağışıklamanın Amacı

Bağışıklamanın Tarihçesi Ve Gelişimi

Genişletilmiş Bağışıklama Programı

Bağışıklama Türleri

2. BAĞIŞIKLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Verilen Antijenin Yapısı Ve Dozu

Aşının Uygulanma Şekli

Adjuvan Varlığı

Anneden Geçen Antikorlar

Beslenme

3. AŞI

Aşı Türleri

Aşı Sonrası İstenmeyen Etkiler (ASİE)

Aşı Kontraendikasyonları

Aşılarmaya Engel Oluşturmayan Durumlar
(Yanlış Kontraendikasyonlar)

Özel Durumlarda Aşılama

4. ÜLKEMİZDE ÇOCUKLARIN AŞILANMA DURUMU

5. RUTİN AŞI TAKVİMİNDEKİ AŞILAR

Hepatit B Aşısı

BCG (Verem)

Pnömonokok Aşılıarı

Difteri- Boğmaca-TetenoZ Aşısı (DTP, DTaP)

Çocuk Felci (Poliyomiyelit) Aşısı (OPV, IPV)

Hemofilus İnfluenza tip B Aşısı

Su Çiçeği (Varicella) Aşısı

Kızamık-Kızamıkçık-Kabakulak Aşısı (KKK)

Hepatit A Aşısı

6. RUTİN AŞI TAKVİMİNDE OLMAYAN BAZI AŞILAR

İnfluenza (Mevsimsel Grip) Aşısı

Human Papillomavirus Aşısı

Meningokok Aşısı

Rotavirüs Aşısı

Kuduz Aşısı

7. AŞILARIN SAKLANMASI VE TAŞINMASI

Soğuk Zincir

Soğuk Zincir Bileşenleri

8. AŞILAMA İLE İSTENİLEN SONUÇLARI SAĞLAMADA HEMŞİRENİN SORUMLULUKLARI

KAYNAKLAR

¹Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

²Sakarya Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı

ilişkin nedenlerini ortadan kaldırmak için ebeveynlerin endişelenme nedenlerini ele alması gerekir. Hemşireler, aşı ile önlenebilir hastalıklara kıyasla aşı komplikasyonlarına bağlı morbidite ve mortalite risklerini karşılaştırma dahil olmak üzere aşıların yararlarını ebeveynlerle tartışma fırsatına ve sorumluluğuna sahiptir. Hemşireler, bir komplikasyon riskinin, hastalığa yakalanma riskinden daha az önemli olduğunu belgeleyen kanıtları özellikle ebeveynlerle tartışabilimelidirler. Yapılan çalışmalarda sağlık çalışanlarının, aşı uygulanacak kişi ve ebeveynleriyle etkili iletişim kurmasının ve güven sağlamasının, aşıyla ilgili tereddütleri gidermede en etkin yollardan biri olduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- American Academy of Pediatrics. Committee on Infectious Diseases, Kimberlin DW, Brady MT, Jackson MA, Long SS. Red BOOK : 2015 report of the committee on infectious diseases. American Academy of Pediatrics; 2015.
- American Academy of Pediatrics. Red Book Pneumococcal infections. In: Pickering LK, Backer CJ, Long SS, McMillan JA (ed). Report of the Committee on Infectious Diseases, 30th ed. Elk Grove Village, IL: American Academy of Pediatrics, 2015:626-637.
- Ayyıldız T, Altıntaş HK, Aydın C, Minaz E, Yörük T. 0-5 Yaş Çocuklarda Rotavirüs Sıklığı Ve Anne-Babaların Rotavirüse Yönelik Bilgi Düzeyleri Ve Uygulamaları. Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi 2020;13(3), 124-130.
- Bandyopadhyay A, Garon J, Seib K, Orenstein A. Polio Vaccination: Past, Present And Future. Future Microbiol 2015;10(5),791–808.
- Baxter D. Active and Passive Immunity, Vaccine Types, Excipients and Licensing.
- Bor M. Çokuğraş H. Kliniğimizde 1992-2011 Yılları Arasında Akut Bakteriyel Menenjit Tanısıyla Yatarak Tedavi Gören Hastalarda Erken Komplikasyonlarla İlişkili Etmenler. Turkish Archives of Pediatrics 2020; 55(2).
- Bowling AM. Immunizations-Nursing Interventions to Enhance Vaccination Rates. Journal of Pediatric Nursing, 2018; 42, 126.
- Bozkurt G, Erdim L. Güvenli Bağışıklamada Ebe Ve Hemşirelerin Sorumlulukları. Anadolu Hemşirelik Ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 2004;8(3), 119-126.
- Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Vaccine Information Statement, DTaP (Diphtheria, Tetanus, Pertussis) Vaccine: What You Need to Know. 2020
- Ganji KS, Mohammad-Zadeh I, Mohammadnia-Afrouzi M, Ebrahimpour S, Shahbazi M. Factors Affecting Immune Responses To Vaccines. Gazzetta Medica Italiana-Archivio per le Scienze Mediche, 2017;176.
- Gülcü S, Arslan S. Çocuklarda Aşı Uygulamaları: Güncel Bir Gözden Geçirme. Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi 2018;8(1), 34-43.
- Gür E. Aşı kararsızlığı-aşı reddi. Türk Pediatri Arşivi, 2019; 54(1), 1-2.
- Hamborsky J, Kroger A, Wolfe S. Epidemiology and prevention of vaccine-preventable diseases. 13th edition. Washington, DC: Public Health Foundation; 2015.
- Hibbs BF, Moro PL, Lewis P, Miller ER, Shimabukuro TT. Vaccination Errors Reported to the Vaccine Adverse Event Reporting System,(VAERS) United States 2000–2013.

- Vaccine, 2015;33(28):3171-8.
- Ilyas S, Chandrasekar PH. (2020, July). Preventing Varicella-Zoster: Advances With the Recombinant Zoster Vaccine. In Open Forum Infectious Diseases. US: Oxford University Press. 2020;7(7):274).
- Kara TT. (2020). Hayvan Teması ve Kuduz Profilaksi Deneyimleri: 625 Çocuk Olgunun Değerlendirilmesi. Çocuk Enfeksiyon Dergisi 2020;14(1):15-20.
- Kara Uzun A. Kronik Hastalığı Olan Çocuklarda Mevsimsel İnfluenza Aşılması :Bir Üçüncü Basamak Sağlık Merkezi Deneyim. Seasonal İnfluenza Vaccination İn Chronically İll Children: The Experience Of A Tertiary Healthcare Center. Türkiye Çocuk Hastalıkları Dergisi 2020;1(6):280-5.
- Kiple KF, Plague P, Pestilence. Disease in History. Weidenfeld and Nicolson, Inc. London. 1997. p.74-79.
- Koç N. BCG Aşısı ve Yerine Gelecek Yeni Yaklaşımlar. Türk Mikrobiyol Cem Derg 2014;44(4):123-131.
- Korsman SNJ, Zyl GU, Nutt L, Andersson M, Preiser W. Virology E-Book: An Illustrated Colour Text. 2012. p.46-47.
- Maguire JE, Beard F, Méder K, Dey A, Macartney K, McIntyre P. Australian Vaccine Preventable Disease Epidemiological Review Series: invasive Haemophilus influenzae type b disease, 2000-2017. Communicable Diseases Intelligence (2018). 2020; 44.
- Martire B, Azzari C, Badolato R, Canessa C, Cirillo E, Gallo V, ... Moschese V. Vaccination in immunocompromised host: recommendations of italian primary immunodeficiency network centers (IPINET). Vaccine, 2018;36(24), 3541-3554.
- Moss WJ. Measles. Lancet. 2017;2;390(10111):2490-2502.
- Occupational Medicine 2007;57:552-6.
- Orhon FŞ. Genişletilmiş Bağışıklama Programına Her Yönüyle Bakış. Osmangazi Tıp Dergisi 2020; 6-14.
- Özdemir U, Çelik T, Tolunay O, Celiloğlu C, Sucu A, Reşitoğlu S, ... Çelik Ü. Pediatristlerin Meningokok Enfeksiyonları ve Aşıları ile İlgili Bilgi Düzeyleri ve Tutumları. 2018;12(2): 58-64.
- Pickering LK, Baker CJ, Kimberlin DW. Red Book, (2012): Report of the Committee on Infectious Diseases. American Academy of Pediatrics. 2012.
- Plotkin SL, Plotkin SAA. Short History of Vaccination. In: Plotkin SA, Orenstein WA, Offit PA, eds. Vaccines. 16. ed. London: WB. Saunders; 2013. p.1-13.
- Reyhan YİŞ, Değirmenci S. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Bir Çocuk Hastanesinde Hepatit-A Seroprevalansının Değerlendirilmesi Evaluation of Hepatitis A Seroprevalence in A Children's Hospital Located in Southeastern Anatolia. Bozok Tıp Dergisi 2020;10(1):30-35.
- Sahoo T, Gulla KM, Verma S. Vaccination in Preterm Infants: An Indian Prospective. Indian Journal of Child Health 2020; 1-7.
- Smith LE., Amlôt R., Weinman J, Yiend J, Rubin GJ. A Systematic Review Of Factors Affecting Vaccine Uptake in Young Children. Vaccine 2017;35(45):6059-69.
- Sosyal Güvenlik Kurumu Sağlık Uygulama Tebliği, Kurumca Finansmanı Sağlanacak Bağışıklama Hizmetleri. Resmi Gazete, Sayı: 27012, 29 Eylül 2008.
- T.C. Sağlık Bakanlığı Kuduz Profilaksi Rehberi, 2019. <https://dosyamerkez.saglik.gov.tr/Eklenti/30025,kuduz-profilaksi-rehberipdf.pdf?0>

- T.C. Sağlık Bakanlığı, Enfeksiyon Hastalıkları Derneği. 2.Ulusal Aşı Çalıştayı Mart 2016. <http://www.enfeksiyon.org.tr/2.calistayrapor.pdf>
- T.C. Sağlık Bakanlığı, Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Genişletilmiş Bağışıklama Programı Genelgesi 2009, Ankara.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. Aşı Sonrası İstenmeyen Etkiler (ASİE) Genelgesi, Sayı: B100TSH 011 0000.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü <https://asi.saglik.gov.tr/>
- Tezer, H. Dünyada Polio'da Son Durum. Çocuk Enfeksiyon Dergisi 2017;11(1), 60-60.
- The Australian Government. Immunisation Handbook 10th Edition. 2015. <http://www.immunise.health.gov.au>
- Trépo C, Chan HL, Lok A. Hepatitis B Virus İnfection. The Lancet, 2014;384(9959), 2053-2063.
- Ward EM, Flowers CR, Gansler T, Omer SB, Bednarczyk RA. The Importance Of Immunization İn Cancer Prevention, Treatment, And Survivorship. CA: A Cancer Journal for Clinicians, 2017;67(5), 398-410.
- WHO Position Paper On Hepatitis A Vaccines-June 2012- Wkly Epidemiol Rec Vaccine. 2013;31(2):285-6.
- WHO, Global Hepatitis Report. WHO report 2017.
- WHO. Global Tuberculosis report Executive Summary. WHO report 2018.
- WHO. Haemophilus influenzae type b conjugate vaccines. WHO Position Paper -2012. Wkly epidemiological Rec. 2012Nov 81(47);445– 452.
- WHO. Human Papillomavirus Vaccines: WHO position paper - May 2017. Wkly Epidemiol Rec. 2017, 92, 241–268.
- WHO. Meningococcal vaccines position paper- February 2015. Wkly Epidemiol Rec. 2015, 86, 521-540.
- WHO. Pneumococcal Conjugate Vaccines İn Infants And Children Under 5 Years of Age: WHO position paper -2019. Wkly Epidemiol Rec. 2019;94(8):85-104.
- WHO. Pneumococcal Vaccines WHO Position Paper-2012. Wkly Epidemiol Rec. 2012 Apr 6;87(14):129-44.
- WHO. Rabies vaccines: WHO position paper – April 2018. Wkly Epidemiol Rec. 2018, 93, 201–220.
- WHO. Report Of The Sage Working Group On Vaccine Hesitancy. (November-2014)
- WHO. Vaccines Against influenza WHO position paper – November 2012. Wkly Epidemiol Rec. 2012 Nov 23;87(47):461-76.
- Wilde BB, Park DJ. Immunizations. Primary Care: Clinics in Office Practice, 2019; 46(1), 53-68.